

Sygn. akt I C 538/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Opolu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Anna Zborzyńska

Protokolant st. sekr. sąd. Maja Bartoń

po rozpoznaniu w dniu 11 czerwca 2013 r. w Opolu

na rozprawie

sprawy z powództwa: E. A.

przeciwko: B. Z.

o zapłatę

I. powództwo oddała.

II. zasądza od powoda E. A. na rzecz pozwanej B. Z. kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

III. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Opolu na rzecz adwokata W. S. kwotę 3.600 zł powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną na rzecz powoda z urzędu.

Na oryginale właściwy podpis

Sygn. akt I C 538/12

UZASADNIENIE

Powód E. A. pozwem z dnia 4.09.2012 r. wystąpił z żądaniem zasądzenia od pozwanej B. Z. kwoty 100.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu powyższego żądania powód wskazał, iż pozwana, będąc Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Strzelcach Opolskich, prowadziła postępowanie egzekucyjne przeciwko powodowi na rzecz wierzyciela (...) Chemik o opróżnienie lokalu mieszkalnego w K. przy ul. (...). Czynności eksmisyjne pozwana prowadziła w zastępstwie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kędzierzynie –Koźlu. Powód zarzucił, iż wymienione postępowanie egzekucyjne prowadzone było z naruszeniem prawa i doprowadziło do powstania po stronie powoda szkody w wysokości 100.000 zł. Powód zarzucił pozwanej, że dokonała eksmisji pod jego nieobecność, wyłamała drzwi wejściowe do mieszkania powoda. W protokole z czynności egzekucyjnych błędnie wskazano na zły stan sanitarny lokalu zajmowanego przez powoda. Powód zarzucił także pozwanej, że bezprawnie przeniosła do lokalu socjalnego jedynie część mebli, ubrań, dokumentów, naczyń oraz przedmiotów osobistego użytku powoda. Zdecydowana większość ruchomości będących własnością powoda została bezprawnie zakwalifikowana jako przedmioty nieprzedstawiające żadnej wartości materialnej, a następnie zniszczona lub zutylizowana.

Powód po dokonaniu oględzin rzeczy przewiezionych do lokalu socjalnego zauważył istotne braki ilościowe w swoim mieniu ruchomym. Oprócz rzeczy zakwalifikowanych błędnie przez pozwaną jako bezwartościowe, wyrzucone zostały

inne ruchomości powoda, które przedstawiały wymierną wartość ekonomiczną, a także sentymentalną i emocjonalną. Powód wskutek bezprawnego działania pozwanej utracił meble, sprzęt RTV i AGD, kasy magnetofonowe, płyty adapterowe, zegar z motywem religijnym na łączną wartość 100.000 zł. Natomiast, przedmioty, które przetransportowano do nowego lokalu socjalnego uległy częściowemu uszkodzeniu lub zniszczeniu. Były to głównie meble i wyposażenie mieszkania na ul. (...) w K..

Powód zaznaczył, iż pomimo, że czynności organu prowadzącego egzekucję, nie zostały przez niego zaskarżone w toku postępowania egzekucyjnego, nieprawidłowości w ich dokonywaniu są poważne i znacząco wpłynęły na stan ruchomości powoda. Pismem z dnia 16.08.2012 r. pozwana została wezwana do dobrowolnej zapłaty kwoty 100.000 zł na rzecz powoda z tytułu szkody związanej z utratą lub zniszczeniem jego mienia. Dnia 24.08.2012 r. pozwana odmówiła zapłaty, twierdząc, że jej działania nie były bezprawne. W tym stanie rzeczy powództwo stało się konieczne.

Pozwana B. Z. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i obciążenie powoda kosztami procesu.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazała, iż powód dochodzi roszczenia odszkodowawczego w związku z prowadzonymi przeciwko niemu czynnościami egzekucyjnymi w zakresie przymusowego opróżnienia lokalu mieszkalnego w toku postępowania egzekucyjnego z wniosku (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K., w sprawie Km 1426/06, prowadzonej w ramach kancelarii komorniczej zmarłego w jej toku w dniu 11.06.2009 r. W. P. – Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kędzierzynie-Koźlu, a realizowanymi następnie przez pozwaną – komornika innego rewiru, jako pełniącą funkcję zastępcy zmarłego komornika do czasu powołania nowego komornika na zwolnione przez zmarłego miejsce komornicze.

Wbrew zarzutom powoda, pozwana dokonała wszystkich realizowanych przez nią czynności egzekucyjnych w sprawie Km 1462/02 zgodnie z wymogami procedury cywilnej, a tym samym jej zachowanie nie nosi cech bezprawności. Pozwana zaznaczyła, iż jej stanowisko uwzględnia stan prawny obowiązujący w dacie dokonywania czynności egzekucyjnych w 2009 r. Zgodnie z art. 1046 § 1 k.p.c. skoro dłużnik miał opróżnić lokal mieszkalny, to obowiązkiem komornika było wezwanie dłużnika do dobrowolnego wykonania tego obowiązku w wyznaczonym stosownie do okoliczności terminie, po którego bezskutecznym upływie miał on prawo przymusowego dokonania czynności potrzebnych do wprowadzenia wierzyciela w posiadanie opróżnionego lokalu mieszkalnego niezależnie od woli dłużnika w tym zakresie.

W dniu 28.09.2009 r. doręczono powodowi – jako dłużnikowi pisemne wezwanie komornika do opróżnienia lokalu w terminie 7 dni wystarczającym do dokonania tej czynności przy dołożeniu należytej staranności ze strony dłużnika, z wyznaczeniem na wypadek nie uczynienia zadość temu wezwaniu terminu czynności przymusowego opróżnienia lokalu na dzień 21.10.2012 r. Dłużnik potwierdził w dniu 28.09.2012 r. doręczenie mu powyższego wezwania. W czasie dokonywania tych czynności nie istniała już uprzednia przeszkoda procesowa w zakresie przymusowego opróżnienia lokalu, bowiem do dyspozycji dłużnika postawiono w ramach stosunku najmu inny lokal mieszkalny spełniający wymogi ustawowe lokalu socjalnego z art. 2 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, a to mieszkanie komunalne w K. przy ul. (...).

Powołując się na zapis art. 812 § 1 k.p.c., pozwana wskazała, iż w toku czynności egzekucyjnych w dniu 21.10.2009 r. uczestniczyły, w roli obserwatorów czynności komornika osoby trzeci, a to wezwani przez komornika funkcjonariusze policji: W. K. (1), D. K. (1), pracownicy administracji: I. S., P. P., a także lokatorka sąsiedniego mieszkania – E. P..

Nieobecność dłużnika zawiadomionego należycie o terminie czynności przymusowego opróżnienia zajmowanego przez niego lokalu, a starającego się w ten sposób udaremnić czynności egzekucyjne, stanowiło uzasadnioną podstawę wykorzystania przez komornika na podstawie art. 814 § 1 k.p.c. uprawnień procesowych do zarządzenia przymusowego otworzenia mieszkania przy udziale specjalisty w tym zakresie – ślusarza E. W., a także zarządzenia otwarcia wszystkich innych zamkniętych pomieszczeń i schowków opróżnianego lokalu.

W toku czynności egzekucyjnych ani pozwana, ani żadna z osób uczestniczących w dokonywaniu czynności, a to asesor komorniczy – S. D. oraz wykonujący fizyczne czynności opróżniania – pracownicy G. P. i D. K. (2), nie dokonali

jakiegokolwiek uszkodzenia lub zniszczenia, zaboru lub utraty jakiegokolwiek ruchomości dłużnika posiadających wartość emocjonalną, użytkową lub ekonomiczną. Wszystkie te ruchomości w stanie w jakim znajdowały się podczas czynności eksmisyjnych, zostały przewiezione do lokalu socjalnego powoda przy ul. (...).

Stan opróżnianego mieszkania i elementów ruchomych dłużnika opisuje protokół czynności z dnia 21.10.2009 r. i dokumentacja fotograficzna sporządzona z czynności egzekucyjnych. W mieszkaniu tym znajdowały się duże ilości nagromadzonych śmieci stanowiących zagrożenie sanitarne, wydzielających uciążliwy fetor. Jedynie te bezużyteczne i bezwartościowe odpady w toku oczyszczania lokalu przy jego opróżnianiu zostały usunięte do miejsca gromadzenia stałych odpadków komunalnych.

Całość mienia dłużnika przeniesionego w całości do jego nowego lokalu nosiła cechy wieloletniego zużycia eksploatacyjnego, a jego realna wartość rynkowa z uwagi na wiek, stan zużycia, przestarzałość technologiczną, znikoma użyteczność i funkcjonalność przedstawiała też obiektywnie niewielką, wielokrotnie niższą od wskazanej w pozwie, wartość rzekomej szkody powoda.

Pozwana podniosła, iż roszczenie odszkodowawcze powoda na gruncie odpowiedzialności odszkodowawczej komornika z art. 23 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, nie jest uzasadnione, bowiem nie istnieją przesłanki takiej odpowiedzialności. Komornik obowiązany jest do naprawienia jedynie szkód stanowiących normalne następstwa jego bezprawnego zachowania w toku czynności egzekucyjnych (art. 415 k.c. w zw. z art. 361 k.c.) Tymczasem, w sprawie niniejszej nie wykazano, aby zachowanie pozwanej w toku postępowania egzekucyjnego nie odpowiadało wymogom proceduralnym. W pozwie powód reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, ogranicza się do gołosłownych twierdzeń o bezprawnych działaniach pozwanej jako organu egzekucyjnego, skutkiem których w majątku powoda powstała szkoda.

W tym stanie rzeczy powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd poczynił następujące ustalenia faktyczne:

Wyrokiem z dnia 15 grudnia 2005 r. Sąd Rejonowy w Kędzierzynie-Koźlu, uwzględniając powództwo (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K., nakazał pozwanemu E. A., aby opróżnił wraz ze wszystkimi rzeczami lokal mieszkalny położony w K. przy ul. (...), a także przyznał pozwanemu E. A. uprawnienie do lokalu socjalnego i nakazał wstrzymanie wykonania eksmisji do czasu złożenia przez Gminę K. oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego.

- **dowód:** wyrok SR z dnia 15.12.2005 r. – akta Km 1462/06.

Pismem z dnia 7.08.2006 r., wierzyciel (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w K. wystąpiła do Komornika Sądowego Rewiru I w K. o wykonanie prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Kędzierzynie-Koźlu z dnia 15 grudnia 2005 r.

- **dowód:** wniosek wierzyciela i wykonanie eksmisji - akta Km 1462/06.

W piśmie z dnia 22 sierpnia 2006 r. Komornik Sądowy Rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Kędzierzynie-Koźlu wezwał Urząd Miasta Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i (...) w K. o wskazanie dłużnikowi – E. A. lokalu socjalnego w ciągu 7 dni od otrzymania niniejszego wezwania, ewentualnie wskazanie terminu w jakim będzie możliwe wskazanie lokalu socjalnego.

- **dowód:** wezwanie z dnia 22.08.2006 r. - akta Km 1462/06.

Dnia 26 sierpnia 2006 r. Urząd Miasta K. poinformował Komornika Sądowego Rewiru I, że dłużnik E. A. został ujęty na liście oczekujących na oddanie w najem lokalu socjalnego.

- **dowód:** pismo UM K. - akta Km 1462/06.

Dnia 16.06.2008 r. Komornik Sądowy wezwał dłużnika E. A. do swojej Kancelarii przy ul. (...) w godzinach od 11.00-16.00 celem złożenia wyjaśnień niezbędnych do prowadzenia egzekucji.

Dnia 25.09.2008 r. Komornik Sądowy przybył na miejsce dokonania czynności eksmisyjnych tj. pod adres ul. (...) w K. i ustalił, iż dłużnik mieszka sam w 2-pokojowym mieszkaniu, otrzymuje pomoc z MOPS, mieszkanie w całości zawalone jest różnymi przedmiotami zebranych ze śmietników. Z mieszkania tego wydobywa się fetor, robactwo. Mieszkańcy lokali sąsiednich piszą petycje to władz miasta o jak najszybszą eksmisję dłużnika, gdyż boją się zarażenia chorobami, i rozprzestrzenienia się robactwa. Na terenie miasta dłużnik kwalifikowany jest jako chory psychicznie.

- **dowód:** wezwanie, protokół z 25.09.2008 r. - akta Km 1462/06.

W piśmie z dnia 19.06.2009 r. Urząd Miasta K. poinformował (...) Spółdzielnię Mieszkaniową (...) w K., że wskazuje dla dłużnika E. A. lokal socjalny położony przy ul. (...) w K..

- **dowód:** pismo UM K. z 19.06.2009 r. - akta Km 1462/06.

Wierzyciel poinformował Komornika Sądowego B. Z. o wskazaniu przez Gminę lokalu socjalnego dla dłużnika w piśmie z dnia 20.07.2009 r.

- **dowód:** pismo wierzyciela do Komornika - akta Km 1462/06.

Następnie, na żądanie komornika, (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w piśmie z dnia 3.08.2009 r. zwróciła się do Urzędu Miasta K. o przesłanie do kancelarii komorniczej oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego wraz z dowodem jej doręczenia dłużnikowi.

- **dowód:** pismo komornika i pismo wierzyciela - akta Km 1462/06.

Dnia 19.08.2009 r. Urząd Miasta K. powiadomił Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kędzierzynie-Koźlu, że wskazał dłużnikowi lokal socjalny, ale dłużnik powyższego wskazania nie odebrał mimo dwukrotnego awizowania.

- **dowód:** pismo UM z 19.08.2009 r. - akta Km 1462/06.

dowód doręczenia - akta Km 1462/06.

Pismem z dnia 21.09.2009 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Kędzierzynie-Koźlu B. Z. wezwała dłużnika E. A. do dobrowolnego opuszczenia i opróżnienia zajmowanego lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w K. wraz ze wszystkimi rzeczami stanowiącymi jego własności w terminie 7 dni od otrzymania niniejszego wezwania. jednocześnie komornik wskazał dłużnikowi lokal socjalny przy ul (...) w K. oraz pouczył, iż w razie niewykonania obowiązku, przymusowe opróżnienie lokalu mieszkalnego i przekwaterowanie do lokalu socjalnego nastąpi dnia 21.10.2009 r. o godzinie 10.00.

- **dowód:** wezwanie z dnia 21.09.2009 r. - akta Km 1462/06.

Pismem z dnia 21.09.2009 r. Komornik Sądowy B. Z. zwróciła się do Komendy Powiatowej Policji w K. o udzielenie pomocy i asystowanie przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych – opróżniania lokalu powoda, a do E. W. – (...) - zwróciła się o pomoc przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych.

- **dowód:** pisma Komornika z dnia 21.09.2009 r. - akta Km 1462/06.

Dnia 21.09.2009 r. w Kancelarii Komornika Sądowego B. Z. stawił się dłużnik E. A.. Komornik poinformował go o tym, że w dniu 21.10.2009 r. będzie eksmitowany z dotychczasowego lokalu mieszkalnego do lokalu socjalnego przy ul. (...). Dłużnik odmówił odebrania wezwania do dobrowolnego opuszczenia i opróżnienia lokalu, a następnie wulgarnie odnosząc się do komornika uprzedził, że idzie do prezydenta miasta.

- **dowód:** protokół z dnia 21.09.2009 r. - akta Km 1462/06.

Dnia 21.10.2009 r. Komornik Sądowy B. Z. w asyście policjantów: W. K. (1) i D. R. –K., technika – E. W., ekipy za i wyladowczej – D. K. (2) i G. P. przybyła pod adres powoda – przy ul. (...) w K.. Z uwagi na to, że eksmitowanego nie było w mieszkaniu, komornik zdecydował o otwarciu mieszkania. Drzwi mieszkania były uszkodzone i nie można ich było otworzyć, zdjęto więc drzwi z zawiasów. W przedpokoju znajdowały się stare szmaty i worki, śmieci, gazety, puste opakowania po napojach i inne stare rzeczy zebrane prawdopodobnie ze śmietników, które nadawały się tylko do utylizacji. Przy lewej ścianie znajdowały się stare kurtki, które zabezpieczono do plastikowanego worka. W mieszkaniu panował ogólny bród, fetor. Rzeczy, które nie przedstawiały żadnej wartości, ze względu na zużycie, zgniliznę, pleśń zostały przeniesione na śmietnik. Podczas opróżniania mieszkania powoda sporządzono dokumentację fotograficzną. Drzwi do kuchni, łazienki, pokoi były zabezpieczone łańcuchami, które porozcinano. W dużym pokoju znajdowała się wersalka, stół, trzy krzesła, dwa telewizory, radio, żyrandol, stolik pod telewizor, lampka nocna, dwie kołdry, dwie poduszki. Wszystkie te rzeczy przewieziono do lokalu socjalnego powoda. Poza tym w pokoju były różne śmieci (gazety, słoiki z podejrzanymi płynami, szmaty powkładane w woreczki foliowe znalezione prawdopodobnie na śmietniku), które zostały przeniesione do pobliskiego kontenera na śmieci, jako, że nie przedstawiały żadnej wartości użytkowej. W małym pokoju znajdowała się wersalka, szafa trzydrzwiowa, 2 fotele tapicerowane, które przewieziono również do mieszkania socjalnego. W kuchni powoda znajdował się stary i rozbity kredens, stół i pełno pustych słoików, które wyrzucono do kontenera na śmieci. Odzież dłużnika znajdująca się w meblach została w całości przetransportowana do lokalu socjalnego dłużnika. Podczas czynności egzekucyjnych w mieszkaniu dłużnika znaleziono dwie legitymacje związków zawodowych, legitymacje służbową, a także dokumenty, listy, które w całości zapakowano do worków. Do przewiezienia zapakowano też zdekompletowane filiżanki, szkło, buty, walizki, 4 obrazy z dużego pokoju, meble trzy częściowe, stół, 3 krzesła, stolik, żyrandol, lampę nocną, 2 kołdry, poduszki, patefon i radio.

Z uwagi na znaczne zanieczyszczenie pomieszczeń mieszkania powoda osoby uczestniczące w powyższych czynnościach ubrane były w specjalne kombinezony, rękawice i maski w obawie przed zarażeniem się jakimś chorobami. Oprócz podejrzanych i wydzielających fetor przedmiotów w mieszkaniu widoczne były robaki, karaluchy, a łazience odchody szczurów. Wszystkie przedmioty o podejrzanym wyglądzie, bezużyteczne, bezwartościowe, zniszczone z stopniem uniemożliwiającym korzystanie z nich były - na polecenie komornika - wyrzucane do kontenera na śmieci przez osoby pomagające przy czynnościach egzekucyjnych. Wszystkie pozostałe ruchomości nadające się do użytku były przewiezione – decyzją komornika - do lokalu socjalnego przyznanego powodowi. Podczas przedmiotowej eksmisji nie wyrzucono żadnych rzeczy wartościowych (ponieważ takich nie było), mebli, obrazów, zegara czy sprzętu RTV bądź AGD.

Po zakończeniu czynności eksmisyjnych i po wymianie zamka w drzwiach mieszkanie wydano przedstawicielowi wierzyciela, który przybył na miejsce czynności – P. P..

- **dowód:** protokół z dnia 21.10.2009 r. oraz dokumentacja fotograficzna –

akta Km 1462/06.

zeznania świadka W. K. (2) 00:05:56 – 00:12:30,

zeznania świadka D. K. (2) 00:12:37-00:23:25,

zeznania świadka P. P. 00:23:26-00:28:25,

zeznania świadka G. P. 00:28:27-00:34:55.

zeznania świadka I. S. 00:34:57-00:40:45.

zeznania pozwanej 00:15:16-00:22:48.

Dnia 2.11.2009 r. powód E. A. wniósł skargę na działania komornika w zakresie eksmisji z lokalu mieszkalnego przy ul. (...) i wskazał w niej, że podczas czynności egzekucyjnych zniszczono mu:

- z dużego pokoju: meblościankę, wersalkę, lampkę, dywan, gumolit zakupiony do remonty i schowany w wersalce, radio z magnetowidem, telewizor,
 - z małego pokoju: wersalkę, kredens, szafę trzydrzwiową, obrazek z Matką Boską,
 - z kuchni: kredens biały, stół, dwa krzesła, małą kuchenkę gazową, żyrandol,
 - z przedpokoju: lustro z półką i garderobę z wieszakami.
- **dowód:** protokół przyjęcia skargi z 2.11.2009 k. 11-12.

Dnia 9.11.2009 r. powód uzupełnił powyższą skargę, poprzez wskazanie, że podczas eksmisji usunięto mu także pralkę, futerał, 6 krzeseł, zasłony, firany, małą lodówkę, lampę przenośną, szafę wnękową, koc, nowe buty, cztery pary pantofli, 4 wiatrówki, 2 fotele, zasłony, firany, komplet naczyń i garnuszków, 10 koszul, sztuczna choinkę, lampki na choinkę, 50 kaset magnetofonowych, 30 płyt adapterowych, stolik.

Powód zarzucił też, że komornik włamał się do jego mieszkania podczas jego nieobecności.

- **dowód:** protokół z dnia 9.11.2009 r. k. 13-14.

Dnia 16.08.2012 r. pełnomocnik powoda wystąpił do pozwanej z żądaniem zapłaty na rzecz powoda kwoty 100.000 zł jako wyrównania szkód wyrządzonych powodowi podczas czynności egzekucyjnych – eksmisji z mieszkania przy ul (...).

W odpowiedzi na powyższe żądanie pozwana oświadczyła, iż w jej działaniach jako organu egzekucyjnego brak jest cech bezprawności, co na gruncie art. 23 ustawy o komornikach sądowych o egzekucji niweczy odpowiedzialność odszkodowawczą organu egzekucyjnego co do zasady.

- **dowód:** przedsądowa korespondencja stron k. 15-16.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo w całości nie zasługiwało na uwzględnienie.

Nie ulega wątpliwości, iż powód swoje roszczenie wobec pozwanej oparł na twierdzeniu, że podczas czynności egzekucyjnych obejmujących eksmisję powoda z mieszkania położonego przy ul. (...) do lokalu socjalnego przy ul. (...) pozwana działając jako organ egzekucyjny dopuściła się działań bezprawnych, skutkiem których w majątku powoda powstał uszczerbek o wartości 100.000 zł.

Stosownie do brzmienia art. 23 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, komornik jest obowiązany do naprawienia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu czynności. Zastępca komornika ponosi odpowiedzialność jak komornik w zakresie czynności, które wykonywał.

Zgodnie z poglądami judykatury i doktryny utrwalonymi na tle powołanego przepisu, odpowiedzialność odszkodowawcza komornika jest odpowiedzialnością deliktową, której przesłanką jest działanie lub zaniechanie niezgodne z prawem, bez względu na zawinienie komornika. Nie jest to zatem odpowiedzialność na zasadzie winy. (por. SN w wyroku z dnia 10 lutego 2010 r. V CSK 279/09)

Dla przypisania komornikowi odpowiedzialności odszkodowawczej miarodajne są ogólne przesłanki odpowiedzialności deliktowej z ar. 415 k.c. Warunkiem koniecznym odpowiedzialności komornika będzie zatem łączne spełnienie następujących przesłanek:

1. powstanie szkody,
2. zaistnienie zdarzenia wyrządzającego szkodę,
3. adekwatny związek przyczynowy pomiędzy szkodą a zdarzeniem je powodującym.

W konsekwencji należy uznać, że przesłanka bezprawności oznacza naruszenie przez komornika przepisów prawa, przy czym nie każde naruszenie prawa będzie stanowiło podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej, ale jedynie takie, które stanowiło warunek konieczny powstania szkody i którego normalnym następstwem w danych okolicznościach jest powstanie szkody. (por. wyrok SN z dnia 7 maja 2010 r., III CSK 243/09).

Przez termin „zachowanie niezgodne z prawem” należy rozumieć zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z norm prawa. Niezgodne z prawem będzie zatem działanie sprzeczne z przepisem Konstytucji RP, ustawy, ratyfikowanej umowy międzynarodowej, rozporządzenia, aktem prawa miejscowego czy przepisem powszechnie obowiązującego aktu prawa europejskiego. Pojęcie niezgodności z prawem na gruncie omawianego przepisu nie obejmuje naruszeń norm moralnych i obyczajowych.

Komornik (czy jego zastępca) ponosi odpowiedzialność jak za działania własne za związane z postępowaniem egzekucyjnym działania zatrudnionych przez niego asesorów, aplikantów komorniczych, pozostałych pracowników oraz innych osób niezbędnych przy ochronie i pomocy w trakcie czynności komorniczych.

Zgodnie z ogólną zasadą ciężaru dowodu wyrażona w art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Na powódzie zatem spoczywał obowiązek wykazania, że pozwana dopuściła się działań bezprawnych podczas czynności egzekucyjnych, a jeśli tak to jakich oraz, że normalnym następstwem owych bezprawnych działań pozwanej był uszczerbek majątkowy powoda w wysokości 100.000 zł.

Tymczasem powód nie przedstawił Sądowi żadnego dowodu, który pozwoliłby uznać twierdzenia przedstawione w uzasadnieniu pozwu za prawdziwe. Powód nie tylko nie wskazał konkretnych działań pozwanej, które sprzeciwiałyby się obowiązującym przepisom prawa, ale także nie wskazał, jakie konkretnie ruchomości zostały przez pozwaną zniszczone bądź utracone w trakcie eksmisji oraz, w jaki sposób powód wyliczył ich wartość na kwotę 100.000 zł. W trakcie przesłuchania przed Sądem powód nie potrafił w ogóle podać jakie przedmioty wartościowe znajdowały się w jego mieszkaniu przy ul. (...), a które rzekomo utracił na skutek bezprawnych działań pozwanej.

Dowody przedstawione natomiast przez stronę pozwaną stały się podstawą ustalenia przez Sąd, że zarówno czynności przygotowujące przeprowadzenie eksmisji powoda z lokalu przy ul. (...), jak i sama eksmisja przebiegały zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami prawnymi.

Stosownie do przepisu art. 1046 § 1 k.p.c., jeżeli dłużnik ma wydać nieruchomość, statek albo opróżnić pomieszczenie, komornik sądu, w którego okręgu rzeczy te się znajdują, wezwie dłużnika do dobrowolnego wykonania tego obowiązku w wyznaczonym stosownie do okoliczności terminie, po którego bezskutecznym upływie dokona czynności potrzebnych do wprowadzenia wierzyciela w posiadanie.

W niniejszej sprawie, z akt o sygnaturze Km 1462/06 wynika, że komornik, do którego wierzyciel zwrócił się o wykonanie prawomocnego wyroku nakazującego powodowi opuszczenie i opróżnienie lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w K., przed przystąpieniem do egzekucji wystąpił do Urzędu Miasta K. o wskazanie lokalu socjalnego dla powoda. Dopiero po wskazaniu przez Urząd Miasta takiego lokalu, komornik wezwał dłużnika do dobrowolnego opróżnienia lokalu. Z akt komornika wynika również niespornie, że dłużnik, będąc osobiście w kancelarii komornika, odmówił przyjęcia wezwania do dobrowolnego opuszczenia mieszkania oraz, że został wówczas powiadomiony o dacie planowanej eksmisji przymusowej. Mimo tej wiedzy dłużnik nie był obecny w miejscu zamieszkania w dacie przybycia

tam komornika wraz z osobami przyzbranymi do pomocy, a zatem należało uznać, że powód godził się z tym, że eksmisja zostanie przeprowadzona bez jego udziału.

Natomiast działanie pozwanej polegające na wezwaniu do pomocy przy egzekucji innych osób oraz dokonanie przymusowego otwarcia pomieszczeń powoda pozostawało w zgodzie z regulacją zawartą w przepisie art. 812 k.p.c., w myśl której wierzyciel i dłużnik mogą być obecni przy czynnościach egzekucyjnych. Na żądanie stron albo według uznania komornika mogą być obecni także świadkowie. Komornik powinien przywołać jednego lub dwóch świadków, jeżeli dłużnik nie jest obecny lub komornik go wydali, chyba że zachodzi obawa, iż wskutek straty czasu na przywołanie świadków egzekucja będzie udaremniona.

Jeżeli cel egzekucji tego wymaga, komornik zarządzi otworzenie mieszkania oraz innych pomieszczeń i schowków dłużnika, jak również przeszuka jego rzeczy, mieszkanie i schowki. (art. 814 § 1 k.p.c.)

Z protokołu prowadzonej egzekucji, z dokumentacji fotograficznej wykonanej w opróżnianym lokalu, z zeznań świadków W. K. (2), D. K. (2), P. P., G. P., I. S. – uczestniczących w czynnościach egzekucyjnych, a także z zeznań pozwanej, którym to dowodom Sąd w całości dał wiarę, ponieważ są one ze sobą spójne i wzajemnie się uzupełniają, wynika w sposób oczywisty, że lokal mieszkalny powoda przy ul. (...) w dacie przystąpienia przez pozwaną do czynności eksmisyjnych był w skrajnie zaniedbanym stanie, w mieszkaniu tym dominowały rzeczy stare, zniszczone, przyniesione przez powoda prawdopodobnie ze śmietnika, rzeczy wydzielające silny fetor, niewiadomego pochodzenia ciecze zgromadzone przez powoda w słoikach lub butelkach. W mieszkaniu panował ogromny bałagan i bród, a także widoczne były robaki, odchody szczurze. Wykonywanie czynności eksmisyjnych wymagało od osób w niej uczestniczących ubrania odpowiednich strojów chroniących przed ewentualnym zakażeniem.

Z powołanych wyżej dowodów wynika również, że pozwana, kierując i nadzorując egzekucją, była jedyną osobą, która podejmowała decyzje odnośnie kwalifikacji przedmiotów znajdujących się w opróżnianym mieszkaniu do wyrzucenia, bądź do przewiezienia pod nowy adres powoda. Żadna z osób uczestniczących w przedmiotowej eksmisji nie podejmowała takich decyzji samowolnie. Do wyrzucenia komornik kwalifikowała jedynie śmieci, szmaty, płyny niewiadomego pochodzenia, rzeczy bezużyteczne i zupełnie zniszczone. Natomiast każda ruchomość znajdująca się z tym lokalu, która – mimo widocznego złego stanu - nadawała się do dalszego użytku była kwalifikowana do przewiezienia do lokalu socjalnego powoda.

Nadto, z protokołu czynności eksmisyjnych z dnia 21.10.2009 r. wynika, że do lokalu socjalnego przy ul. (...) zostały przewiezione te same przedmioty, które powód następnie wymienił w zgłoszeniu skargi na komornika jako zniszczone lub utracone w trakcie egzekucji.

W oparciu o powyższe dowody Sąd uznał, iż w trakcie eksmisji powoda z lokalu spółdzielczego do lokalu socjalnego, nie zostały zniszczone żadne ruchomości stanowiące własność powoda. Tym samym zbędne okazało się badanie wartości mienia rzekomo utraconego przez powoda.

Orzeczenie o kosztach procesu uzasadnia przepis art. 98 § 1 k.p.c., statuujący zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Powoda, zatem jako przegrywającego sprawę należało obciążyć kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi przez stronę pozwaną.